

COMUNICAREA COMISIEI**Criterii pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun**

(2021/C 528/02)

1. INTRODUCERE

1. Prezenta comunicare furnizează orientări privind evaluarea, în temeiul normelor Uniunii privind ajutoarele de stat, a finanțării publice a proiectelor importante de interes european comun (PIIEC).
2. PIIEC pot aduce o contribuție foarte importantă la creșterea economică durabilă, crearea de locuri de muncă, competitivitate și reziliență pentru industria și economia Uniunii și pot consolida autonomia strategică deschisă a acesteia, permițând proiecte inovatoare și de infrastructură revoluționare prin cooperare transfrontalieră și cu efecte de propagare pozitive asupra pieței interne și a societății în ansamblu.
3. PIIEC fac posibilă reunirea cunoștințelor, a expertizei, a resurselor financiare și a actorilor economici din întreaga Uniune, pentru a remedia disfuncționalitățile importante ale pieței sau pe cele de la nivel sistemic ori pentru a răspunde provocărilor de la nivelul societății la care nu s-ar putea găsi soluții în lipsa acestor proiecte. Aceste inițiative sunt menite să reunească sectorul public și pe cel privat pentru a întreprinde proiecte pe scară largă, care să aducă beneficii importante Uniunii și cetățenilor săi.
4. PIIEC pot sta la baza tuturor politicilor și acțiunilor care vizează să îndeplinească obiective europene comune, în special Pactul verde european ⁽¹⁾, Strategia digitală ⁽²⁾ și deceniul digital ⁽³⁾, Noua strategie industrială pentru Europa ⁽⁴⁾ și actualizarea sa ⁽⁵⁾, Strategia europeană pentru date ⁽⁶⁾ și Next Generation EU ⁽⁷⁾. PIIEC pot contribui, de asemenea, la o redresare durabilă în urma unor perturbări economice grave, cum ar fi cele cauzate de pandemia de COVID-19, și pot sprijini eforturile de consolidare a rezilienței sociale și economice a Uniunii.
5. Având în vedere Noua strategie industrială actualizată și Strategia privind întreprinderile mici și mijlocii (IMM) ⁽⁸⁾, este important ca IMM-urile și întreprinderile nou-înființate să poată participa la PIIEC și să beneficieze de acestea. În evaluarea sa, Comisia va lua în considerare orice circumstanțe care indică faptul că este mai puțin probabil ca ajutorul notificat să denatureze în mod nejustificat concurența, de exemplu din cauza cuantumului său.
6. Realizarea PIIEC necesită de multe ori o participare semnificativă din partea autorităților publice, de fiecare dată când, în absența acesteia, astfel de proiecte nu ar putea obține finanțare de pe piață. Prezenta comunicare stabilește normele care se aplică în cazul în care finanțarea publică a unor astfel de proiecte reprezintă ajutor de stat, pentru ca ajutorul de stat pentru PIIEC să fie considerat compatibil cu piața internă. În special, normele vizează asigurarea faptului că un astfel de ajutor nu va afecta negativ în mod nejustificat condițiile schimburilor comerciale dintre statele membre și limitarea la minimumul necesar a efectelor unui astfel de ajutor asupra schimburilor comerciale și asupra concurenței.
7. Articolul 107 alineatul (3) litera (b) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene prevede că ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun pot fi considerate compatibile cu piața internă. În consecință, prezenta comunicare stabilește orientări în ceea ce privește criteriile pe care Comisia le va aplica pentru evaluarea ajutoarelor de stat acordate pentru a promova realizarea PIIEC. Mai întâi, în comunicare se stabilește domeniul de aplicare al acesteia, după care se prezintă o listă de criterii pe care Comisia o va folosi pentru a evalua natura și importanța PIIEC în scopul aplicării articolului 107 alineatul (3) litera (b) din tratat. În continuare, se explică modul în care Comisia va evalua compatibilitatea finanțării publice a PIIEC cu normele privind ajutoarele de stat.

⁽¹⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Pactul verde european”, COM(2019) 640 final, 11 decembrie 2019.

⁽²⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Conturarea viitorului digital al Europei”, COM(2020) 67 final, 19 februarie 2020.

⁽³⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Busola pentru dimensiunea digitală 2030: modelul european pentru deceniul digital”, COM(2021) 118 final, 9 martie 2021.

⁽⁴⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „O nouă Strategie industrială pentru Europa”, COM(2020) 102 final, 10 martie 2020.

⁽⁵⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Actualizarea noii Strategii industriale 2020: construirea unei piețe unice mai puternice pentru a sprijini redresarea Europei”, COM (2021) 350 final, 5 mai 2021.

⁽⁶⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „O strategie europeană privind datele”, COM(2020) 66 final, 19 februarie 2020.

⁽⁷⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Acum este momentul Europei: să reparăm prejudiciile aduse de criză și să pregătim viitorul pentru noua generație”, COM(2020) 456 final, 27 mai 2020.

⁽⁸⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală”, COM(2020) 103 final, 10 martie 2020.

8. Prezenta comunicare nu exclude posibilitatea ca ajutoarele destinate să promoveze realizarea unor PIIEC să fie considerate compatibile cu piața internă și pe baza altor dispoziții ale tratatului, în special pe baza articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat. Totuși, este posibil ca aceste dispoziții din tratat să nu abordeze pe deplin relevanța, particularitățile și caracteristicile PIIEC. Acestea pot necesita dispoziții specifice privind eligibilitatea și compatibilitatea, precum și normele procedurale specifice, astfel cum se prevede în prezenta comunicare.

2. DOMENIU DE APLICARE

9. Comisia va aplica principiile expuse în prezenta comunicare în cazul PIIEC din toate sectoarele de activitate economică.
10. Aceste principii nu se aplică:
- (a) măsurilor constând în ajutoare pentru întreprinderile aflate în dificultate, astfel cum sunt definite în Orientările privind salvarea și restructurarea ⁽⁹⁾ sau în orice alte orientări ulterioare, cu excepția întreprinderilor care nu se aflau în dificultate la 31 decembrie 2019, dar care au devenit întreprinderi aflate în dificultate la 1 ianuarie 2020 sau ulterior pe durata aplicării cadrului temporar ⁽¹⁰⁾;
 - (b) măsurilor care constau în ajutoare pentru întreprinderi care fac obiectul unui ordin de recuperare neexecutat în urma unei decizii anterioare a Comisiei, prin care un ajutor este declarat ilegal și incompatibil cu piața internă;
 - (c) măsurilor de ajutor care constituie prin natura lor, prin condițiile în care sunt acordate sau prin metoda de finanțare, o încălcare nedisociabilă a dreptului Uniunii ⁽¹¹⁾, în special:
 - (i) măsurile de ajutor în conformitate cu care acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să își aibă sediul în statul membru în cauză sau să fie stabilit cu preponderență în statul membru respectiv;
 - (ii) măsurile de ajutor în conformitate cu care acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să utilizeze bunuri produse la nivel național sau servicii naționale;
 - (iii) măsurile de ajutor care limitează posibilitatea beneficiarului de a utiliza în alte state membre rezultatele obținute din cercetare, dezvoltare și inovare.

3. CRITERII DE ELIGIBILITATE

11. Pentru a stabili dacă un proiect intră sau nu sub incidența articolului 107 alineatul (3) litera (b) din tratat, Comisia va aplica criteriile stabilite în secțiunile 3.1, 3.2 și 3.3 din prezenta comunicare.

3.1. Definiția proiectului

12. Ajutorul propus trebuie să vizeze un singur proiect, care este clar definit în ceea ce privește obiectivele și termenii de punere în aplicare, inclusiv în ceea ce privește participanții și finanțarea ⁽¹²⁾.
13. Comisia poate, de asemenea, considera eligibil un „proiect integrat”, cu alte cuvinte un grup de proiecte individuale inserate într-o structură, o foaie de parcurs sau un program comun, care urmăresc același obiectiv și au la bază o abordare sistemică și coerentă. Componentele individuale ale proiectului integrat pot avea drept obiect niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare, dar trebuie să fie complementare și să contribuie semnificativ la atingerea obiectivului european ⁽¹³⁾.

⁽⁹⁾ Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate (JO C 249, 31.7.2014, p. 1). Astfel cum a fost explicat la punctul 23 din respectivele orientări, având în vedere faptul că însăși existența unei întreprinderi este expusă riscului, o întreprindere aflată în dificultate nu poate fi considerată ca un factor adecvat pentru promovarea altor obiective politice publice înainte ca viabilitatea acesteia să fie asigurată.

⁽¹⁰⁾ Comunicarea a Comisiei: Cadru temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul actualei epidemii de COVID-19 (JO C 91I, 20.3.2020, p. 1) și modificările sale.

⁽¹¹⁾ A se vedea, de exemplu, cauza C-156/98, Germania/Comisia, 2000, ECLI:EU:C:2000:467, punctul 78 și cauza C-333/07, Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne, 2008, ECLI:EU:C:2008:764, punctele 94-116.

⁽¹²⁾ În cazul cercetării și dezvoltării, atunci când două sau mai multe proiecte nu sunt separabile în mod clar unele de altele și, în special, în cazul în care nu prezintă probabilități independente de succes tehnologic, acestea trebuie considerate ca fiind un singur proiect.

⁽¹³⁾ În cele ce urmează, denumirea de „proiect” se referă atât la proiectele individuale, cât și la proiectele integrate.

3.2. Interesul european comun

3.2.1. Criterii generale cumulative

14. Proiectul trebuie să reprezinte o contribuție importantă concretă, clară și identificabilă la îndeplinirea obiectivelor sau a strategiilor Uniunii și trebuie să aibă un impact semnificativ asupra creșterii durabile, de exemplu prin faptul că are o importanță majoră pentru: Pactul verde european, Strategia digitală, deceniul digital și Strategia europeană privind datele, Noua strategie industrială pentru Europa și actualizarea sa, Next Generation EU, uniunea europeană a sănătății ⁽¹⁴⁾, noul Spațiu european de cercetare pentru cercetare și inovare ⁽¹⁵⁾, noul Plan de acțiune pentru economia circulară ⁽¹⁶⁾ sau îndeplinirea obiectivului Uniunii de a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050, printre altele.
15. Proiectul trebuie să demonstreze că este conceput pentru a depăși disfuncționalitățile importante ale pieței sau deficiențele sistemice, împiedicând desfășurarea proiectului în aceeași măsură sau în același mod în absența ajutorului, sau provocările societale, care altfel nu ar fi abordate sau remediate în mod corespunzător.
16. Cu excepția cazului în care un număr mai mic este justificat de natura proiectului ⁽¹⁷⁾, acesta trebuie să implice cel puțin patru state membre, iar beneficiile sale nu trebuie să se limiteze la statele membre finanțatoare, ci să se extindă la o mai mare parte a Uniunii. Beneficiile proiectului trebuie să fie clar definite, într-o manieră concretă și identificabilă ⁽¹⁸⁾.
17. Tuturor statelor membre trebuie să li se ofere posibilitatea reală de a participa la un proiect emergent. Statele membre care efectuează notificarea trebuie să demonstreze că toate statele membre au fost informate cu privire la posibila apariție a unui proiect, de exemplu prin contacte, alianțe, reuniuni sau evenimente de stabilire a corespondenței, implicând totodată IMM-uri și întreprinderi nou-înființate, și au avut posibilitatea de a participa.
18. Beneficiile proiectului nu trebuie să se limiteze la întreprinderile sau la sectorul în cauză, ci trebuie să aibă o relevanță mai largă și să se aplice economiei sau societății Uniunii prin efecte de propagare pozitive (cum ar fi existența unor efecte sistemice la multiple niveluri ale lanțului valoric sau pe piețele din aval sau din amonte ori existența unor utilizări alternative în alte sectoare sau a unui transfer modal), care să fie definite clar, într-o manieră concretă și identificabilă.
19. Proiectul trebuie să beneficieze de o cofinanțare importantă din partea beneficiarului ⁽¹⁹⁾.
20. Statele membre trebuie să furnizeze dovezi cu privire la conformitatea proiectului cu principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative” în sensul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 sau cu alte metodologii comparabile ⁽²⁰⁾. În evaluarea comparativă globală a efectelor pozitive ale ajutorului și a efectelor sale negative asupra concurenței și a schimburilor comerciale, Comisia va considera că respectarea acestui principiu reprezintă un factor important. În general, este puțin probabil ca investițiile care aduc prejudicii semnificative obiectivelor de mediu în sensul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 să aibă efecte pozitive suficiente pentru a compensa efectele lor negative asupra concurenței și a schimburilor comerciale. Efectele pozitive ale unui proiect în ceea ce privește abordarea unor disfuncționalități importante ale pieței sau celor de la nivel sistemic ori a unor provocări de la nivelul societății la care nu s-ar putea găsi soluții în lipsa acestui proiect sunt supuse, în toate cazurile, unei evaluări individualizate.

⁽¹⁴⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Construirea unei Uniuni Europene a sănătății: consolidarea rezilienței UE în caz de amenințări transfrontaliere la adresa sănătății”, COM(2020) 724 final, 11 noiembrie 2020.

⁽¹⁵⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Un nou SEC pentru cercetare și inovare”, COM(2020) 628 final, 30 septembrie 2020.

⁽¹⁶⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „Un nou Plan de acțiune privind economia circulară pentru o Europă mai curată și mai competitivă” COM(2020) 98 final, 11 martie 2020.

⁽¹⁷⁾ Un număr mai mic de state membre, dar nu mai puțin de două, poate fi în mod excepțional justificat în cazuri motivate în mod corespunzător, de exemplu, dacă proiectul vizează infrastructuri de cercetare interconectate și proiecte TEN-E și TEN-T care prezintă o importanță transnațională fundamentală, deoarece fac parte dintr-o rețea transfrontalieră conectată fizic sau deoarece sunt esențiale pentru consolidarea gestionării traficului transfrontalier sau a interoperabilității; sau proiectul este finanțat din fonduri UE, în legătură cu care dispozițiile legale privind colaborarea dintre statele membre impun un număr mai mic de state membre participante. În toate cazurile, proiectele trebuie să fie concepute într-un mod transparent, în concordanță cu punctul 17.

⁽¹⁸⁾ Simplul fapt că un proiect este realizat de întreprinderi din țări diferite sau că o infrastructură de cercetare este utilizată ulterior de întreprinderi cu sediul în state membre diferite nu este suficient pentru ca un proiect să fie considerat PIIEC. Curtea a susținut politica Comisiei potrivit căreia un proiect poate fi considerat ca fiind de interes european comun în sensul articolului 107 alineatul (3) litera (b) atunci când face parte dintr-un program european transnațional care beneficiază de susținerea comună a unui număr de guverne din statele membre sau atunci când decurge din acțiunea concertată a unui număr de state membre, destinată să combată o amenințare comună. Cauzele conexate C-62/87 și 72/87, Exécutif regional wallon și SA Glaverbel/Comisia, [1988], ECLI:EU: C:1988:132, punctul 22.

⁽¹⁹⁾ Atunci când evaluează gradul de cofinanțare, Comisia va ține cont de specificitățile anumitor sectoare și ale IMM-urilor. În circumstanțe excepționale și motivate corespunzător, Comisia poate considera că ajutorul este justificat chiar și în absența unei cofinanțări importante din partea beneficiarului.

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iunie 2020 privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile, JO L 198, 22.6.2020, p. 13. Pentru măsurile care sunt identice cu cele din cadrul planurilor de redresare și reziliență aprobate de Consiliu, conformitatea acestora cu principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative” este considerată îndeplinită, întrucât acest lucru a fost deja verificat.

3.2.2. Indicatori pozitivi generali

21. Pe lângă criteriile cumulative din secțiunea 3.2.1, Comisia va lua act cu satisfacție de următoarele elemente sugerate de statele membre:
- (a) în concepția proiectului este implicată Comisia sau orice altă entitate juridică căreia Comisia i-a delegat competențe, cum ar fi Banca Europeană de Investiții și Fondul European de Investiții;
 - (b) în selecția proiectului este implicată Comisia sau orice altă entitate juridică căreia Comisia i-a delegat competențe, cu condiția ca respectiva entitate să acționeze în acea calitate cu titlu de structură de punere în aplicare;
 - (c) în structura de guvernanță a proiectului este implicată Comisia sau orice altă entitate juridică căreia Comisia i-a delegat competențe, precum și statele membre participante;
 - (d) proiectul implică interacțiuni colaborative semnificative din punctul de vedere al numărului de parteneri, al implicării organizațiilor provenite din sectoare diferite sau al implicării unor întreprinderi de diferite dimensiuni și, în special, colaborări între întreprinderi mari și IMM-uri, inclusiv întreprinderi nou-înființate, din state membre diferite și sprijină dezvoltarea regiunilor mai defavorizate;
 - (e) proiectul implică existența unei cofinanțări din partea unui fond al Uniunii ⁽²¹⁾ în gestiune directă, indirectă sau partajată;
 - (f) proiectul implică o contribuție semnificativă din partea investitorilor privați independenți ⁽²²⁾;
 - (g) proiectul abordează o dependență strategică identificată în mod clar și semnificativă.

3.2.3. Criterii specifice

22. Proiectele de cercetare, dezvoltare și inovare trebuie să aibă un caracter inovator major sau să genereze o valoare adăugată semnificativă în materie de cercetare, dezvoltare și inovare, ținând cont de stadiul atins de tehnologie în sectorul în cauză ⁽²³⁾.
23. Proiectele care presupun o primă utilizare industrială trebuie să permită elaborarea unui nou produs sau a unui nou serviciu cu un conținut de cercetare și inovare ridicat sau punerea în practică a unui proces de producție care este inovator într-un mod fundamental. Modernizările periodice ale instalațiilor existente care nu prezintă o dimensiune inovatoare, precum și dezvoltarea de versiuni noi ale unor produse existente nu presupun o primă utilizare industrială.
24. În scopul prezentei comunicări, prima utilizare industrială se referă la extinderea la o scară mai largă a instalațiilor-pilot, a instalațiilor demonstrative sau a echipamentelor și instalațiilor care reprezintă o premieră în domeniul respectiv și care corespund etapelor ulterioare fazei-pilot, incluzând faza de testare și adaptarea la producția de serie, dar nu producția de masă sau activitățile comerciale ⁽²⁴⁾. Sfârșitul primei utilizări industriale este determinat luând în considerare, printre altele, indicatorii de performanță relevanți privind cercetarea, dezvoltarea și inovarea, care arată capacitatea de a începe producția de masă. Activitățile legate de prima utilizare industrială pot fi finanțate cu ajutor de stat cu condiția ca prima utilizare industrială să decurgă dintr-o activitate de cercetare, dezvoltare și inovare și să conțină o componentă importantă de cercetare, dezvoltare și inovare, care reprezintă un element integrant și necesar pentru implementarea cu succes a proiectului. Nu este necesar ca prima utilizare industrială să fie realizată de aceeași entitate care a realizat activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare, cu condiția ca entitatea respectivă să fi dobândit dreptul de a utiliza rezultatele activității de cercetare, dezvoltare și inovare anterioare și ca atât această activitate, cât și prima utilizare industrială să fie descrise în cadrul proiectului.
25. Proiectele de infrastructură din sectoarele mediului, energiei, transporturilor, sănătății sau din domeniul digital, în măsura în care nu sunt acoperite de punctele 22 și 23, trebuie să fie de mare importanță pentru strategiile Uniunii în materie de mediu, climă, energie (inclusiv securitatea aprovizionării cu energie), transport, sănătate, industrie ori în domeniul digital sau să contribuie în mod semnificativ la piața internă, inclusiv, dar fără a se limita la aceste sectoare, și să poată fi sprijinite până vor deveni pe deplin operaționale, ulterior construcției.

⁽²¹⁾ Finanțarea acordată de Uniune, gestionată centralizat de către instituțiile, agențiile, întreprinderile comune sau alte organisme ale UE care nu este directă sau indirectă sub controlul statului membru, nu constituie ajutor de stat. Ajutorul de stat poate fi cumulată cu finanțarea dintr-un fond al Uniunii, cu condiția respectării condiției de la punctul 35.

⁽²²⁾ Contribuțiile constând în active corporale și necorporale, precum și în terenuri, trebuie contabilizate la prețul pieței.

⁽²³⁾ Aceasta ar putea include, atunci când este cazul, avansarea progresivă către stadiul actual al tehnologiei, în măsura în care un proiect participant vizează în mod clar și credibil să depășească stadiul actual al tehnologiei și descrie modul în care va realiza acest lucru.

⁽²⁴⁾ Vânzările limitate, atunci când este necesar în sectorul specific, legate de faza de testare, inclusiv vânzările de eșantioane, feedback ori certificare, sunt excluse din noțiunea de „activități comerciale”.

3.3. Importanța proiectului

26. Pentru a fi considerat PIIEC, un proiect trebuie să fie important din punct de vedere cantitativ sau calitativ. Acesta ar trebui să aibă o dimensiune sau o sferă deosebit de importantă sau să implice un nivel considerabil al riscului tehnologic ori financiar sau să îndeplinească ambele condiții. Pentru a stabili importanța unui proiect, Comisia va ține seama de criteriile stabilite în secțiunea 3.2.

4. CRITERII DE COMPATIBILITATE

27. Atunci când evaluează compatibilitatea cu piața internă a ajutoarelor destinate să promoveze realizarea unui PIIEC pe baza articolului 107 alineatul (3) litera (b) din tratat, Comisia va ține cont de criteriile ⁽²⁵⁾ enumerate în secțiunile 4.1, 4.2 și 4.3 din prezenta comunicare.
28. În sensul secțiunii 4.2., Comisia va efectua un test comparativ pentru a evalua dacă efectele pozitive scontate ale ajutorului depășesc efectele negative potențiale.
29. Ținând cont de natura proiectului, Comisia poate considera că existența unor disfuncționalități importante ale pieței sau a celor de la nivel sistemic ori a unor provocări importante de la nivelul societății, precum și a unei contribuții la interesul european comun poate fi prezumată pentru componentele individuale ale unui proiect integrat dacă proiectul îndeplinește criteriile de eligibilitate prevăzute în secțiunea 3.

4.1. Necesitatea și proporționalitatea ajutorului

30. Ajutoarele nu trebuie să subvenționeze costurile unui proiect pe care o întreprindere le-ar fi suportat oricum și nu trebuie să compenseze riscul comercial normal al unei activități economice. Realizarea proiectului ar trebui să fie imposibilă în absența ajutoarelor sau ar trebui să fie posibilă numai la o anvergură mai redusă, cu un domeniu de aplicare mai restrâns, ori fără viteză suficientă sau într-o manieră diferită, care ar restrânge în mod semnificativ beneficiile preconizate ale acestuia ⁽²⁶⁾. Ajutorul este considerat proporțional numai în cazul în care același rezultat nu ar putea fi obținut cu un ajutor mai redus.
31. Statele membre în cauză trebuie să pună la dispoziția Comisiei informații corespunzătoare referitoare la proiectul care face obiectul ajutorului, precum și o descriere cuprinzătoare a scenariului contrafactual, care corespunde situației în care beneficiarul nu primește niciun fel de ajutor din partea vreunui stat membru ⁽²⁷⁾. Scenariul contrafactual poate consta în absența unui proiect alternativ, în cazul în care dovezile arată că acesta este cel mai probabil contrafactual, sau într-un proiect alternativ avut în vedere de beneficiari în cadrul procesului intern de luare a deciziilor și poate avea drept obiect un proiect alternativ desfășurat integral sau parțial în afara Uniunii. Pentru a demonstra credibilitatea scenariului contrafactual prezentat de beneficiari, statele membre care efectuează notificarea sunt invitate să furnizeze documentele interne relevante ale beneficiarilor, cum ar fi prezentări ale consiliului de administrație, analize, rapoarte și studii ⁽²⁸⁾.
32. În absența unui proiect alternativ, Comisia se va asigura că valoarea ajutorului nu depășește minimul necesar pentru ca proiectul care beneficiază de ajutor să fie suficient de profitabil, de exemplu prin crearea posibilității de a atinge o rată internă de rentabilitate care să corespundă valorii de referință sau pragului minim acceptabil specifice sectorului sau întreprinderii. Pot fi, de asemenea, utilizate în acest scop ratele normale de rentabilitate cerute de beneficiari în alte proiecte similare, costul lor de capital în ansamblu sau valorile rentabilității observate în mod obișnuit în sectorul în cauză. Trebuie luate în considerare toate costurile și beneficiile preconizate relevante pe întreaga durată a proiectului.
33. Nivelul maxim permis al ajutoarelor va fi stabilit ținând cont de deficitul de finanțare identificat raportat la costurile eligibile. Intensitatea ajutorului poate acoperi toate costurile eligibile, dacă acest lucru este justificat de analiza privind deficitul de finanțare. Deficitul de finanțare se referă la diferența dintre fluxurile de numerar pozitive și negative pe durata de viață a investiției, actualizate la valoarea lor curentă pe baza unui factor de actualizare adecvat, care reflectă rata de rentabilitate necesară pentru ca beneficiarul să realizeze proiectul, în special ținând cont de riscurile implicate. Costurile eligibile sunt prezentate în anexă ⁽²⁹⁾.

⁽²⁵⁾ Potrivit Curții de Justiție, Comisia dispune de putere de apreciere în ceea ce privește evaluarea compatibilității PIIEC. Cauzele conexate C-62/87 și 72/87, Exécutif regional wallon și SA Glaverbel/Comisia, [1988], ECLI:EU:C:1988:132, punctul 21.

⁽²⁶⁾ Cererea de ajutor trebuie să precedă „demararea lucrărilor”, ceea ce înseamnă fie demararea lucrărilor de construcție în cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și realizarea studiilor preliminare de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor.

⁽²⁷⁾ >Pentru proiectele realizate de IMM-uri, scenariul contrafactual poate consta în absența unui proiect alternativ, astfel cum se menționează la punctul 32.

⁽²⁸⁾ În cazul în care informațiile furnizate intră sub incidența obligației de păstrare a secretului profesional, acestea trebuie tratate în conformitate cu articolul 30 din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

⁽²⁹⁾ În cazul unui proiect integrat, costurile eligibile trebuie detaliate la nivelul fiecărui proiect individual.

34. În cazul în care se demonstrează, de exemplu prin intermediul unor documente interne ale întreprinderii în cauză, că beneficiarul ajutorului are de ales în mod clar între realizarea unui proiect pentru care se acordă ajutor și un proiect alternativ, fără ajutor, Comisia va compara valorile actualizate nete preconizate ale investiției în proiectul care beneficiază de ajutor și în proiectul contrafactual, ținându-se cont de probabilitățile diferitelor scenarii de afaceri aferente.
35. Ajutorul de stat destinat să promoveze realizarea PIIEC poate fi cumulat cu finanțarea din partea Uniunii sau cu alte ajutoare de stat, cu condiția ca valoarea totală a finanțării publice acordate în legătură cu aceleași costuri eligibile să nu depășească rata de finanțare cea mai favorabilă prevăzută în normele aplicabile ale dreptului Uniunii.
36. Ca garanție suplimentară pentru a se asigura că ajutorul de stat rămâne proporțional și limitat la necesități, Comisia poate solicita statului membru care efectuează notificarea să pună în aplicare un mecanism de recuperare ⁽³⁰⁾. Mecanismul de recuperare ar trebui să asigure o distribuție echilibrată a câștigurilor suplimentare atunci când proiectul este mai profitabil decât se preconizase în analiza deficitului de finanțare notificată și ar trebui să se aplice numai acelor investiții care, pe baza rezultatelor fluxurilor de numerar *ex post* și a plăților ajutoarelor de stat, ating o rată de rentabilitate care depășește costul capitalului beneficiarilor. Orice astfel de mecanism de recuperare ar trebui să fie clar definit în prealabil, pentru a le oferi beneficiarilor previzibilitate financiară în momentul luării deciziilor privind participarea la proiect. Un astfel de mecanism ar trebui conceput astfel încât să mențină stimulente puternice pentru ca beneficiarii să își maximizeze investițiile și performanța proiectelor.
37. În analiza sa, Comisia va lua în considerare următoarele elemente:
- (a) specificarea schimbării avute în vedere: statul membru trebuie să specifice clar schimbarea de comportament care se preconizează că va rezulta în urma acordării ajutorului de stat, cu alte cuvinte dacă va fi inițiat un nou proiect sau dacă se va îmbunătăți amploarea, domeniul de aplicare, viteza sau dimensiunea transfrontalieră a unui proiect. Schimbarea de comportament trebuie să fie identificată comparând rezultatele preconizate și nivelul activității vizate cu și fără ajutor. Diferența dintre cele două scenarii arată impactul măsurii de ajutor și efectul stimulativ al acesteia;
 - (b) nivelul de profitabilitate: în cazul în care un proiect nu ar fi suficient de profitabil în sine pentru a fi realizat de o întreprindere privată, însă ar genera beneficii importante pentru societate, este mai probabil ca ajutorul să aibă un efect stimulativ.
38. Pentru a contracara denaturările reale sau potențiale, directe sau indirecte ale comerțului internațional, Comisia poate ține cont de faptul că, în mod direct sau indirect, concurenții aflați în afara Uniunii au primit (în ultimii trei ani) sau urmează să primească ajutoare de o intensitate echivalentă pentru proiecte similare. Cu toate acestea, în cazul în care denaturările comerțului internațional sunt susceptibile să se producă după mai mult de trei ani, având în vedere particularitățile sectorului în cauză, perioada de referință poate fi prelungită în mod corespunzător. Dacă este posibil, statul membru în cauză va furniza Comisiei informații suficiente care să îi permită să evalueze situația, în special necesitatea de a lua în considerare avantajul competitiv de care se bucură un concurent dintr-o țară terță. În cazul în care Comisia nu dispune de informații privind ajutorul acordat sau preconizat, aceasta poate, de asemenea, să se bazeze pe dovezi circumstanțiale în decizia sa. De asemenea, Comisia poate lua măsuri adecvate pentru a aborda denaturările concurenței care rezultă din subvențiile primite în afara Uniunii.
39. Pentru colectarea dovezilor, Comisia poate recurge la propriile competențe de investigare ⁽³¹⁾.
40. Alegerea instrumentului de ajutor trebuie efectuată ținând cont de disfuncționalitatea pieței sau de alte disfuncționalități sistemice importante pe care instrumentul de ajutor urmărește să le contracareze. De exemplu, în cazul în care problema subiacentă constă în lipsa accesului la finanțare, statele membre ar trebui în mod normal să recurgă la ajutoare sub formă de sprijin pentru asigurarea lichidității, cum ar fi un împrumut sau o garanție ⁽³²⁾. În cazul în care este necesar, de asemenea, să se asigure un anumit grad de partajare a riscurilor de către întreprindere, în mod normal instrumentul de ajutor ales ar trebui să fie un avans rambursabil. Instrumentele de ajutor rambursabile vor fi în general considerate un indicator pozitiv.
41. Selecția beneficiarilor printr-o procedură competitivă, transparentă și nediscriminatorie va fi considerată un indicator pozitiv.

4.2. Prevenirea denaturărilor nejustificate ale concurenței și testul comparativ

42. Statele membre trebuie să furnizeze dovezi că măsura de ajutor propusă reprezintă instrumentul de politică adecvat pentru atingerea obiectivului proiectului. O măsură de ajutor nu va fi considerată adecvată dacă există alte instrumente de politică sau alte tipuri de instrumente de ajutor care permit obținerea aceluiași rezultat în condițiile unui efect de denaturare mai redus.
43. Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între statele membre trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la obiectivul de interes european comun.

⁽³⁰⁾ Pentru proiectele realizate de IMM-uri, nu trebuie pus în aplicare niciun mecanism de recuperare decât în circumstanțe excepționale, în special având în vedere cuantumul ajutoarelor notificate pentru astfel de proiecte.

⁽³¹⁾ A se vedea articolul 25 din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

⁽³²⁾ Ajutoarele sub formă de garanții trebuie să fie limitate în timp, iar ajutoarele sub formă de împrumuturi trebuie să facă obiectul unor perioade de rambursare.

44. Atunci când analizează efectele negative ale măsurii de ajutor, Comisia pune accent pe impactul previzibil pe care îl poate avea ajutorul asupra concurenței între întreprinderile de pe piețele produsului în cauză, inclusiv piețele din amonte și din aval, și asupra riscului de capacitate excedentară.
45. Comisia va evalua riscul de închidere a pieței și de dominare a pieței. Proiectele care implică construirea unei infrastructuri ⁽³³⁾ trebuie să respecte principiile accesului deschis și nediscriminatoriu la infrastructură și ale stabilirii nediscriminatorii a prețurilor și exploatării rețelei, inclusiv pe cele prevăzute în dreptul Uniunii ⁽³⁴⁾.
46. Comisia va evalua potențialele efecte negative asupra comerțului, inclusiv riscul apariției unei curse a subvențiilor între statele membre, în special în ceea ce privește alegerea amplasamentului.
47. În evaluarea sa privind potențialele efecte negative asupra schimburilor comerciale, Comisia va analiza dacă ajutorul este condiționat de relocarea unei activități de producție sau a oricărei alte activități a beneficiarului dintr-o altă parte contractantă la Acordul privind SEE pe teritoriul statului membru care acordă ajutorul. O astfel de condiție ar putea părea dăunătoare pentru piața internă, indiferent de numărul de locuri de muncă pierdute efectiv la sediul inițial al beneficiarului în SEE, și ar fi puțin probabil să fie compensată de vreun efect pozitiv.

4.3. Transparența

48. Statele membre trebuie să se asigure că următoarele informații sunt publicate în modulul Comisiei privind transparența sau pe un site internet cuprinzător consacrat ajutoarelor de stat, la nivel național sau regional:
- (a) textul integral al deciziei de acordare a ajutorului individual și al dispozițiilor de punere în aplicare a acestuia ori un link către textul respectiv;
 - (b) identitatea autorității sau a autorităților care acordă ajutorul;
 - (c) numele și identificatorul fiecărui beneficiar, cu excepția secretelor comerciale și a altor informații confidențiale, în cazuri justificate în mod corespunzător și sub rezerva acordului Comisiei, în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind secretul profesional în deciziile din domeniul ajutorului de stat ⁽³⁵⁾;
 - (d) instrumentul de ajutor ⁽³⁶⁾, elementul de ajutor și, în cazul în care diferă, cuantumul nominal al ajutorului, exprimat ca valoare totală în moneda națională, acordat fiecărui beneficiar;
 - (e) data acordării ajutorului și data publicării;
 - (f) tipul de beneficiar (IMM/întreprindere mare/întreprindere nou-înființată);
 - (g) regiunea în care este situat beneficiarul (la nivelul NUTS II sau la un nivel inferior);
 - (h) principalul sector economic în care își desfășoară activitățile beneficiarul (la nivel de grup NACE);
 - (i) obiectivul ajutorului.
49. În ceea ce privește ajutoarele individuale mai mari de 100 000 EUR, se aplică cerința de a publica informații. Aceste informații trebuie publicate după adoptarea deciziei de acordare a ajutorului, trebuie păstrate timp de cel puțin 10 ani și trebuie puse la dispoziția publicului larg, fără restricții ⁽³⁷⁾.

5. NOTIFICARE, RAPORTARE ȘI APLICARE

5.1. Obligația de notificare

50. În conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din tratat, statele membre trebuie să notifice în prealabil Comisiei orice intenție de acordare sau de modificare a ajutoarelor de stat, inclusiv a ajutoarelor pentru un PIIEC.
51. Statele membre implicate în același PIIEC sunt invitate, în măsura posibilului, să transmită Comisiei o notificare comună care să includă un text comun în care să se descrie PIIEC și să se demonstreze eligibilitatea acestuia.

⁽³³⁾ Pentru evitarea oricărui dubiu, liniile-pilot nu sunt considerate infrastructuri.

⁽³⁴⁾ Proiectele care implică infrastructuri energetice trebuie să respecte reglementările în materie de tarife și acces pe piață, precum și cerințele privind separarea dreptului de proprietate, în cazurile prevăzute în legislația referitoare la piața internă.

⁽³⁵⁾ C(2003) 4582 (JO C 297, 9.12.2003, p. 6).

⁽³⁶⁾ Grant/subvenționare a ratei dobânzii; împrumut/avansuri rambursabile/grant rambursabil; garanție; avantaj fiscal sau scutire fiscală; finanțare de risc; altele. Dacă ajutorul se acordă prin intermediul mai multor instrumente de ajutor, cuantumul ajutorului trebuie furnizat pentru fiecare instrument în parte.

⁽³⁷⁾ Informațiile respective trebuie publicate în termen de șase luni de la data acordării. În cazul ajutoarelor ilegale, statele membre vor trebui să garanteze publicarea *ex post* a acestor informații, în termen de 6 luni de la data deciziei Comisiei. Informațiile trebuie să fie disponibile într-un format care să permită căutarea, extragerea și publicarea cu ușurință a datelor pe internet, de exemplu în format CSV sau XML.

5.2. Evaluarea *ex post* și raportarea

52. Realizarea proiectului trebuie să facă obiectul unor raportări periodice. Dacă este cazul, Comisia poate solicita efectuarea unei evaluări *ex post*.

5.3. Aplicabilitate

53. Comisia va aplica principiile enunțate în prezenta comunicare de la 1 ianuarie 2022.
54. Va aplica respectivele principii în cazul tuturor proiectelor de ajutor notificate în privința cărora i se solicită să ia o decizie la 1 ianuarie 2022 sau ulterior, chiar dacă proiectele au fost notificate anterior acelei date.
55. În concordanță cu Comunicarea privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal ⁽³⁸⁾, Comisia va aplica, în cazurile de ajutoare care nu au fost notificate, principiile enunțate în prezenta comunicare dacă ajutorul în cauză a fost acordat la 1 ianuarie 2022 sau ulterior, precum și normele în vigoare la momentul acordării ajutorului în toate celelalte cazuri.
-

⁽³⁸⁾ Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal (JO C 119, 22.5.2002, p. 22).

ANEXĂ

Costuri eligibile

- a) Studii de fezabilitate, inclusiv studiile tehnice pregătitoare, precum și costul obținerii autorizațiilor necesare pentru realizarea proiectului.
 - b) Costul instrumentelor și al echipamentelor (inclusiv al instalațiilor și al vehiculelor de transport) în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. Dacă astfel de instrumente și echipamente nu se folosesc pe întreaga lor durată de viață pentru proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza bunelor practici contabile.
 - c) Costurile cu achiziția (sau construcția) clădirilor, a infrastructurii și a terenurilor, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. Dacă aceste costuri sunt stabilite prin raportare la valoarea de transfer comercial sau la costurile de capital suportate efectiv, și nu la costurile de amortizare, atunci valoarea reziduală a terenurilor, a clădirilor și a infrastructurii ar trebui scăzută din deficitul de finanțare, fie *ex ante*, fie *ex post*.
 - d) Costurile cu alte materiale, consumabile și produse similare necesare pentru proiect.
 - e) Costurile de obținere, validare și apărare a brevetelor și a altor active necorporale. Costurile cu cercetarea contractuală, cunoștințele și brevetele cumpărate sau obținute cu licență din surse externe în condiții de concurență deplină, precum și costurile consultanței și ale serviciilor echivalente utilizate exclusiv pentru proiect.
 - f) Costurile de personal și alte costuri administrative (inclusiv cheltuielile de regie) suportate în mod direct pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare, inclusiv pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare care au legătură cu prima utilizare industrială sau, în cazul unui proiect de infrastructură, care sunt suportate în cursul construcției infrastructurii.
 - g) În cazul ajutoarelor acordate pentru un proiect care implică o primă utilizare industrială, cheltuielile de capital și cele operaționale, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări, cu condiția ca utilizarea industrială să decurgă dintr-o activitate de cercetare, dezvoltare și inovare și să conțină o componentă importantă de cercetare, dezvoltare și inovare, care reprezintă un element integrant și necesar pentru implementarea cu succes a proiectului. Cheltuielile operaționale trebuie să se refere la această componentă a proiectului.
 - h) Pot fi acceptate și alte costuri dacă sunt justificate și dacă au o legătură indisolubilă cu realizarea proiectului, cu excepția costurilor de exploatare care nu fac obiectul literei (g).
-